

Numărul 38.

Oradea-mare 21 sept. (4 oct.) 1903.

Anul XXXIX

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

B l e s t e m u l .

— Tragedie. —

Trei acte în versuri.

(Urmare.)

Scena VIII.

LIA, ROXANDA, ERACLI, TUDOR, JANI, ANCA.

ANCA.

Nu știi voi sus,
Câți morți s'au dus?
Plâng stele sus,
Și de ce plâng?
Al meu iubit
La sîn nu-l strîng
Și-l plâng, și-l plâng!
St... stați să-l port
La cimitir...
St!... st!... e mort...

ROXANDA, lui Eracli.

O auzi? și-ți este groază.
Numai ea me mai resbună,
Vine vecinic să te 'ntrebe
Ce-ai făcut cu soțul ei.

ERACLI.

Tudor, dă-o 'n brânci afară...

Ancă auzind glasul lui Eracli scoate un țipăt fioros, privește la el.

ANCA.

A! Tu, da! mi-aduc aminte!

Duce mâinile la frunte par că ar voi să alunge un nor;
pare că-și vine în fire.

Vlad al meu! sërmanul Vlad.
Într'o noapte furtunoasă
L-ai pândit în drum cu pușca;
A căzut din cer un trăsnet

Și un glonț al tei în Vlad!
Unde-i Vlad al meu? răspunde!
Uite, sânge ai pe mână,
Toată-i roșie de sânge!

ROXANDA.

O auzi! auzi ce spune!

ANCA.

E blestem în casa asta?
Nu se năruie 'ncă totul?
Nu cad zidurile-acestea,
Și nu piere ucigașul?

ERACLI.

Vino Tudore și Jani
De mai stați îmi es din fire...
Ha!, veniți...

JANI

O, da, să megem!

Eracli iese cu Jani și Tudor.

ANCA, aproape în aiurare, retrăgându-se încet.

E blestem în casa asta!
Sunt năluci și joacă stafii!
Vai! ve plâng! sosește moartea!
Am să vin p'aci, când toate
S'or schimbă 'n mormânt...
Ese țipând fioros de groaznic.
Hu! hu!

Scena IX.

ROXANDA, LIA.

LIA.

Mamă!

ROXANDA.

Ce-i?...

LIA.

E drept ce spune?

ROXANDA, cu o tristețã nespusã, dupã ce șovãe o clipã.

Da, sërmana mea copilã!

LIA.

Nu mî-ai spus nimic d'aceasta.

ROXANDA.

Cum sã-ți spun cã tata are
Sãnge 'n cuget și pe mână!
Am tãcut, cãci e mai bine.
Ochiul tei erãu mai limpedi,
Gãndul teũ mai plin de vise!
Va! te plãng, copilã dragã:
Tu sã șeii atãtea lucruri,
Sã cunoșci atãtea patimi,
Sã pãtrunđi adãnc în rana
Unei vieți scãldate 'n lacrãmî.
A! voiam sã ții privirea
Îndreptatã înspre stele,
Sã privești la ceru-albastru,
Nu la lacrãmile mele!

LIA.

Mamã, mamã!

Roxanda o sãrutã pe frunte.

ROXANDA.

Azi, copilo,

Vor din sin sã mi te smulgã...

Va! e-așã cum spun: — pe Jani

Ți-aũ ales de soț și gãde!

Dupã o lungã paușã, cu glas stins și îndurerat.

Ai avut copil' un frate,

Nu ca Tudor mic la suflet,

Ci pe Radu, — despre care

Ți-am grãit de-atãtea ori.

Ce sã-ți spun! Erã o floare;

Ca și tine blãnd și dulce,

Cu ochi mari, cu pãrul negru

Și buclat, cãdënd pe spate.

L-aũ furat de mic țigãni!

Cãte zile-mi mai remãne,

Am sã-l plãng pe bietul Radu!

Dac' ar fi el azi aicea,

N'ar fi fost grecit ca Tudor,

Dușman chiar surorei lui, —

Cãci, sã șeii, Ți-e dușman Tudor!

LIA.

Cum mai suferi pentru mine,

Cãnd te vèd plãngënd, o, mamã,

Me silesc sã rid în silã,

Ca s'aduc pe-a tale buze

Iar surisul teũ de inger...

Lasã, uitã! cine șeie,

S'o schimbã în bine soarta!

ROXANDA.

Cum aș vrea sã se mai schimbet

Visãtoare.

Eũ m'am fost deprins cu jalea,

Și-am trãit cu gãndul, Lio,

Sã-ți dau toatã fericirea.

Cu mãnie.

O! și-acum!...

De-ar fi, cuțitul

Sã-l apuc în mãni și astfel

Sã-ți fac viața mai frumoasã,

N'am sã fug de-aceasta, Lio!

LIA.

Mamã!

ROXANDA.

Spun! și s hotãritã.

Viața ta de-ablã începe,

Și nu voiũ sã fie ocnã

Cum a fost a mea...

LIA.

Va! ocnã?...

ROXANDA.

Ocnã, da! și veđi me 'nneacã,

Nu mai pot, vreaũ tot sã-ți spun:

Tatãl teũ vãnãnd averea-mi,

M'a furat din mãni iubite...

LIA.

Cum a fost, vorbeșce, mamã?

ROXANDA.

E cumplit... Eram ca tine,

Albã, tinerã, frumoasã...

Visele-mi erãu senine,

Ziua pururea voioasã...

Primãvara s'arãtase

Cu flori albe pe cãrãri,

Și în inimi semãnase

Numai soare și cãntãri...

Într'o zi...

N'are timp sã sfãrșeascã. Ușa se deschide cu sgomot și Eracli intrã ca o furtunã.

Scena X.

ROXANDA, LIA, ERACLI.

ERACLI.

Pe cine-ascundeți?

ROXANDA.

Noi?

ERACLI.

Da, voi!

LIA.

Pe nimeni, tatã.

ERACLI, Lief.

Mintți!

ROXANDA.

Eracli, nu-ți dau voce.

ERACLI, furios Roxandei.

Ți-am rãbdat odinioarã,

Cãci erã de față Jani,

Dar sã tremuri.

ROXANDA, infruntãndu-l.

Ziei?

ERACLI, intoarce spatele Roxandei, merge drept spre Lia.

Responde,

Ce strãin se aflã 'n casã?

LIA.

N'a fost nimeni.

ERACLI.

Mintți! O slugã

Chiar acum mi-a dat de șeire

C'a intr'at un Turc... De-a Domnul

L-oiũ ucide ca pe-un cãne!

ROXANDA.

Nu rostí de „Domnul“, fiară,
Când visezi să faci o crimă.

ERACLI.

Fac ce vreaú! Dar unde este?
N'o să mi-l puteú ascunde!
Am să caut...

Ese strigând.

Tudor! Jani!

Scena XI.

ROXANDA, LIA, STROE.

Roxanda, prin uşa remasă întredeschisă, îl urmăreşce o clipă, cu ochii. Apoi se aude o uşe deschizându-se brusc, şi imediat Roxanda începe să facă semne, par c'ar chemă pe cineva. Stroe apare în prag, Roxanda îi vorbeşce încet, Stroe răspunde mişcând capul, apoi dispăre.

LIA, aparte.

Vai! ce-o fi în noaptea asta?
Dacă-l află! Doamne! Doamne!

ROXANDA, apropiindu-se.

Voiú veghiá eú Lio, dragă.

LIA.

Tu?

ROXANDA.

Da, eú!

LIA.

O, da, veghiáză!

Se aude din nou o uşe deschizându-se, Roxanda fuge repede ca să asculte ce e; Lia merge în dreptul unor ieoane, începe să se roage:

Doamne sfânt şi-atot puternic,
Îa în paza ta cerească...

Dar işi curmă îngrozită rugăciunea. Glasul Anei se aude afară şi umple noaptea de groază. Lia se întoarce, Roxanda de asemeni, se privesc îngrozite.

ANCA, de afară.

Hu! hu!

Când e noaptea fără lună,

Hu! hu!

Morúii vin de se răsună...

Morúii vin de se răsună,

Hu! hu!...

Cortina se lasă încet.

(Va urmă.)

Ludovic Dauş.

Gugetări.

Cât de mari, sânt marii oameni, în al lumii sim-
tement,
Mi a lor micimi de suflet care-î leagă de pământ.

Acţionari ai Vecinicieii,
Cupon ni-î ziua, — viaţa rentă;
Concert cu toate 'n lume facem
Şi moartea-î ultima patentă.

Şi şciinţa de-î prea multă, şi de-î multă neşciinţă,
Stăm tot la negaţiune: pentru toate... îndoinţă...

N. Radulescu-Niger.

Vreaú luptă sfântă.

Ce lin curgeaú şi zilele şi anii
Când me 'nchinam în faţa ta, tubire...
Aveam şi eú un vis de fericire,
Dar, nemiloşi, l au spulberat duşmanii
Şi-atú aruncat venin pe 'ntreaga fire...

Am rătăcit de-atunci prin lumii streine
— Vislaş pierdut pe marea turburată —
Speranţa dulce, vorbă fermecatá,
Naiv... virtute mi-am făcut din tine;
Şi-am rís de suferinţa de-altá-datá...

Dar azí... ce triste s gândurile tale,
Copil pribeag şi urgisit de soarte...
Ai vrea să plângi... dar lacrimile-s moarte,
Şi sufletul pustiú, sdrobit de jale,
Nu vrea prin lumii cereşci să te mai poarte.

Şi-acum, şi tu me blestemí, scumpá mamá,
M'acoperi cu dispreţ şi cu uitare...
Aş vrea să fug — şi nu-mi găsesc cărare...
Şi... colo 'n zări un glas duşos me chîamă
Spre vecinicie şi spre alinare...

O suflet, n'ascultá ce ţi se spune!
Durere, risul teú nu me 'nspătmântá!
Nu vreaú să cad învins!... vreaú luptă sfântá!
Fugiú din preajma mea, gândiri nebune,
Lăsaú-me... pribeag fără de ţintă...

De-ai fi de zece ori mai ne'ndurată,
Eú tot voi ride 'n faţa ta, viaţă,
Şi voi cântá prin noapte şi prin ceaţă,
Cu ochii duşi spre zarea 'nşeninatá,
Spre vecinica şi dulcea dimineaţă...

Zaharia Bârsan.

Catastrofa Daciei.

— Roman istoric. —

(Urmare).

Bituvantis luà din mânilor sclavului documentul
Preţios şi întorcându-l pe toate laturile, îl studiá
de aménuntul.

— Mi se pare că aceasta scrisoare n'a făcut-o
una şi aceeaş mână — adause Bituvantis la espli-
cările sclavului.

— Posibil.

Bituvantis deodată esclamá cu bucurie:

— Iată în sfârşit am aflat şi eú ceva pe acest
pergament, ce-mi pare a fi scris în limba latină!

Îşí puse degetul arătător pe şirul descoperit de
dênsul şi-l apropiá de ochii lui Filetus, care după
puţină imputerire de ochi, ceti:

A. AB. V. C. DCCCLXXXI. SCARDONDACUS.

Literile acestea îl însufletiră puţin şi pe File-
tus, care până atunci remase de tot rece şi sceptic
în faţa aşteptărilor fantastice ale stăpânului seú.

— Stăpâne — zise el mulţumit — iată dovada
cu care-mi proptesc hipotesele de mai înainte, că ci-

neva dintre strămoșii tei a fost Dac. Pergamentul acesta e de pe timpul lui Hadrian, de nu mai vechiu încă, căci așa a scris aici Scardon Dacul „anno ab urbe condita 881“. Eu susțin că acest Scardon a primit documentul de la altul, de oare-ce el, precum se vede din datul ce l-a scris aici, cunoșcea literele latine. Împregiurarea aceea că statorsece timpul după datina romană de la zidirea Romii, nu după a Dacilor, cari compută timpul după domnirea regilor lor, încă me întărește în acea părere, că acest Scardon vorbiă și limba latină. Deci dacă ar fi scris el acest document, n'ar fi folosit limba lor cea barbară, pe care numai connaționalii sei o pricepeau, ci l-ar fi scris în limba latină, care se grăsece în toată lumea.

— Ce me interesează pe mine să știu de la cine a primit Scardon sau altul acest pergament? — grăbi Bituvantis a oprî desbaterea mai departe în aceasta direcție. — Eu aș voi să aflu locul unde e îngropat tesaurul.

Filetus zîmbi.

— Aceasta ar fi calea cea mai scurtă și mai rentabilă — reîncepî sclavul. — Prima oară inse, trebuie să vedem ce zice acest document în întregimea lui, și numai după aceea să vorbim de desgroarea tesaurului, despre care nici nu șcim încă nimica că există într'adevăr sau nu. Eu aș află de consult să lași pe câteva zile în mâinile mele acest document să-l studiez de amănuntul.

— Me încred în înțelepțiunea ta, — incuviință duumvirul. — Ia-l deci la tine și studiază-l.

Filetus, în urma încredințării stăpânului său, se apucă cu aparat mare de studiere. Își împropetă cunoștințele de limba dacică, studiă datinele Dacilor, cercă după nexul familiar al stăpânului său, și peste câteva zile anunță cu bucurie lui Bituvantis, că cercetările sale au avut atâta rezultat de au statorit cu siguranță, că strămoșii lui Bituvantis s'au înrudit de repețite ori, prin căsătorii, cu Dacii.

— Presupunerea mea — esplică cu zel, — că în vinele stăpânului meu curge sânge de dac, mi-o basasem la început pe numele Bituvantis, și cercetările ulterioare mi-au dovedit, că nu fără temeii. Bituvantis e nume de dac, pe care l-ai eredit de la strămoși.

Între alte împregiurări Bituvantis de a bună seamă n'ar fi fost încântat de descoperirile ce i le comunicase Filetus, de oare-ce inse admiterea aces-tei păreri il întăria în speranța de a dobândi o avere colosală, după cum își inchipuise de la început, primi cu bucurie vedită documentarea înrudirei sale cu barbari.

— În familia mea s'a păstrat cu sfințenie și fală șcirea, că în trupina sa romană s'au ultuit mai multe surcele din nobilul popor al Dacilor, cari, asimilându-se cu desevârșire de succul subministrat de rădăcinile romane, azi constitutesc corona verde a unui arbore de cea mai de frunte familie romană.

— Adevărat — întări sclavul cu inchinăciune profundă. — Dorese din inimă, ca aceasta familie strălucită să crească în număr și renume. Eu, după cât imi conced modestele puteri de cari dispun, sînt neobosit în lucrare de a rădică aceasta nobilă familie la cea mai naltă treaptă a stimei generale.

— Zelul tei nu va rămânea neremunerat.

— Cunosc bunătatea stăpânului meu. Dar să nu crești, stăpâne, că aș fi om fățarnic, care își aș-

cunde firea adevărată sub masca prefacerii, și ai căru-i ochi înșelători caută cu setea fearelor după sânge privilegiul de a dobândi remunerarea stăpânului său. Zelul ce-l pun în descălcirea afacerii încredințate mie, e lipsit de ori ce interese egoiste.

— Cred, Filetus.

— Numai de aceea am venit azi înaintea ta să-ți cer permisiunea de a me mută pe câteva săptămâni la Sarmiseghetusa, ca să pot continuă cercetările în fața locului.

— Ai dat de urma locului? — se bucură Bituvantis.

— Încă nu — respunse Filetus. — Dar totuș sînt mulțumit cu rezultatul cercetărilor mele, de oare ce până ieri nici n'am cutezat a crede în existența tesaurului. Acum sînt convins pe deplin că există. Dar, durere, documentul e defectuos, căci lipsește din el mai multe bucăți. Atâta reușii a scoate din el, că tesaurul e îngropat nu departe de templul lui Zamolxis din giurul Sarmiseghetusei. E de trebuintă deci să merg la Sarmiseghetusa să caut după urmele templului lui Zamolxis, care a fost zeul principal al Dacilor.

— Încă azi voi dispune să-ți pregătească toate celea trebuincioase ca să te muți la Sarmiseghetusa — grăbi duumvirul a incuviință cu bucurie cererea servului său. — De n'ar pretinde oficiul ce-l port prezența mea în Apulum și eu aș merge cu tine. Dar me încred în zelul tei și dibăcia ta; sînt convins că vei lucră înțelepțește și fără mine. Mergi deci la Sarmiseghetusa și îndată ce vei da de urmă sigură, înștiințază-me prin curieri despre aceasta, ca să grăbesc și eu la fața locului.

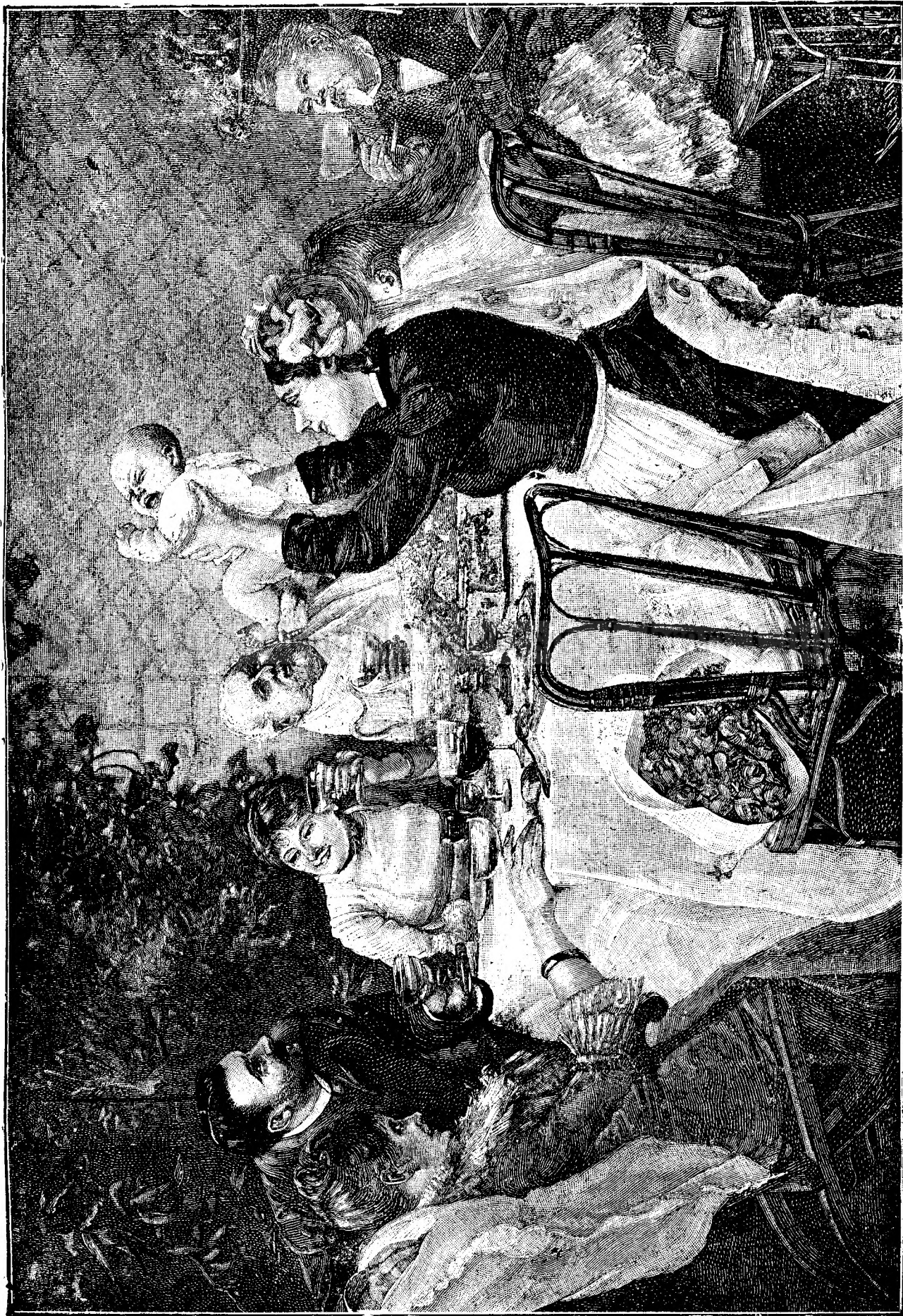
În urma încredințării lui Bituvantis, Filetus porni încă în aceea zi la Sarmiseghetusa și se puse la lucru. În urma cercetărilor ce le întreprinse cu zel neobosit, speranța sa în ajungerea rezultatului dorit, prinse din zi în zi rădăcinii tot mai adânci în sufletul lui.

Peste câteva săptămâni, când Filetus avea de cuget să înștiințeze pe stăpânul său despre cursul cercetărilor sale, sosi la Sarmiseghetusa vestea alarmantă că Goții au ocupat tot nordul și orientul Daciei. Ca dovadă a acestei știri întristătoare, sosi ră cohorțe de ostași romani risipite de inamicul biruitor, mănând înaintea lor trupe întregi de oameni desperați cari căuta să-și mântuiască miserabila lor viață prin fugă. Peste câteva zile zidurile Sarmiseghetusei nu mai puteau cuprinde mulțimea fugarilor ce tot creșea. O parte a acestor nefericiți, după un popas scurt, se puse din nou la cale ostentitoare și, sub scutul ostașilor, trecură peste Dunăre în Moesia, bucurându-se în nefericirea lor că au scăpat din patrie, pe care inamicul barbar o prefăcuse în iad din răi ce fusese până la ivirea sa.

Între împregiurările funeste de cari eră cercetată Dacia, credinciosul Filetus nu șcicia de ce să se apuce, ca Bituvantis să fie mulțumit cu el. În urma cercetărilor sale neinterupte, aflase deja firul conducător, cu ajutorul căruia speră să afle tesaurul îngropat. Ce să facă acum? Să aștepte aci sosirea stăpânului său, sau să grăbească el la Apulum?... Și află-va oare acolo pe stăpânul său?... N'a perit și el în măcelul ce-l sevârșiră Goții, după spusele fugarilor?...

(Va urmă.)

Tit Chitul.

Prima zi de naşcere.

De la „Păduri“.

- Comitatul Hunedoara. —

6. Nunta.

(Fine.)

Acum intră toți în casă. Pe masă la locul mirilor e pus un blid cu sare, cu țipău dublu, prins de olaltă și două linguri cu coada spre farfurie. — După ce s'au așezat cuscii în giurul meselor se ridică gazda miresei și zice:

— Iar mai bun ajuns, iar mai bun ajuns, jupâne gazdo!

Gazda mirelui: — Tot aușim și mulțămim... jupâne gazdo!

— Hei Dzeu i bun și dulce, că aduce și nu duce. Și soceru mic cu soacra mică de aci din lăuntru căsii Dzeu să-î trăiască

Și să-î veselească

Cinstește casa

Și masa

Și mai ales pe dvoastre :

C'un păhar de băutură,
Mai multă dragoste și voie bună,
Să-l luăm din mână 'n mână
Și din gură 'n gură,
Să ne fie la toți de dragoste și voie bună.
Și pentru ce cinstește și anumește:
Pentru mila lui Dumnezeu,
Ca Dzeu să ne miluiască
Și de reu să ne păzească!

Acum umple două păhărele, unu-l dă gazdei mirelui, care se ridică și se întoarce către cuscii seî zicând :

— A noastre cătane și alui soceru mare!

Aceia: — Tot aușim și mulțămim jupâne gazdo

Vornicu: — Și gazda de loc; să-î deie Dzeu tot bine și noroc; cu porunceala socerului mic și a soacrei mică:

Cinstește casa și masa,
Mai ales pe dvoastre,
C'un păhar de băutură,
Să ne facem voe bună.
Toemaî pentru mila lui Dzeu.
Cine nu l-o bea,
În gură nu l-o avea,
Și mai reu nu l-om hură (ură).

Ca :

Să-î poarte măta,
Căruța
Și ogaru
Caru
Și să-î remănă nasu cât păharu!

Al doilea păhar să bea :

Pentru așteptarea noastră (în casa miresei)
Și călătoria dvoastre (spre casa mirelui.)

Al treilea păhar: Pentru două compănii pe cari le-o întâlnește Dzeu în ziua de astăzi (spre pildă Muncelenii cu Boienii.)

Al patrulea, pentru doi căpitani: cumetri. Acum cuscii se aștern la mâncare, iar nănașul și nănașa miresei prind mirii de mână și i duc în cămară și acolo le dau să mănânce — din ce e mai bun și mai dulce.

În decursul prânzului „se strigă cinstile“ neamurilor de pe partea miresei în chipul următor: Se aduce o scândură lată și se așează pe masă, apoi se scoală gazda miresei și strigă către gazda celalalt:

— Iar mai bun ajunsu... jupâne gazdo!

— Tot aușim și mulțămim jupâne gazdo!

— Cutare... ca un văr bun al miresei, de aci nainte și al jupânului mire — cinstește casa și masa, mai ales pe dvoastre cu :

Niște pancovele,
Să ve podiți gura cu ele;
Cu niște pancove umflate
Pe a dvoastră gură gătate;
Cu varză pusă în Cireșar
Și culeasă în Brumar,
Ca s'o mâncăm în Făurar.

Când capetele sunt aprinse și sgomotul e mare strigă gazda :

Tacă reul ca pământu,
Să mi se 'nțeleagă cuvântu!

Cutare... cinstește mireasa :

C'o cârpă de bogăzie (giolgiu),
Ca Dzeu la mulți ani s'o ție!
S'o poarte cu veselie,
Că-î cârpă lată pochilată
Pe a ei samă gătată!

Cutare... tot ar mai cinsti, căci uitați-ve dvoastre :

Ce-î de aci pân' afară,
N'am pune pe șase caré,
Și când o fi mai napoi,
N'avem ce mâncă nici amendoî!

(Adecă vornicii.)

Ve cinstește cu :

Pancovele bogate
Pe gura dvoastre gătate;
Cu plăcinte cu brânză,
Să ne tocim la rinză!

Cutare cinstește și și anumește :

Niște moruni
De sub goruni.
N'or fi de sub goruni,
Ci de la cel om bun,
Aduși în fundu coșăreii,
De la propta cotăreii!

Și dumnilui tot ve cinstește :

Căci când ar mâncă,
Ar și bea;
Când nu eră
Mai și răbdă;
Și tot făcea cum făcea,
Și tot aducea:
O uîgă verde,
S'o bem pân' se vede,
Că dacă o 'nseră,
Dzeu știe în ce gură o pică.
Pe mine me chiamă August,
Ca s'o gust,
Să nu me usc;
I astupată cu dor de alun,
Să vedem cât i de bun,
Dopu îl dăm după ușă
Și vinarsu îl băgăm în gușă!

Unii cinstește mireasa cu pom împodobit cu flori și poame ș. a Se strigă astfel: — Cutare...

Mult o umblat
Și multe o aflat!

Ar fi ajuns pe la pomul raifului și ar fi luat mlădița, cu care ar cinsti casa și masa etc.

Dar nu! —

— Îl dăm lui Mihoi
Să ni-l deie mai napoi!

După cinste se bea păharul al cincilea :

— Tot soceru mic și soacra mică cinstește casa și masa, mai ales pe dvoastre :

C'un păhar de beutură,
Să-l luăm din gură 'n gură.

Pentru doi tineri, pe cari i-o împreunat Dzeu
în ziua de astăzi :

Să fie drăgăstoși ca primăvara
Și bogăți ca toamna!

Un păhar pentru socrii mari; altul pentru so-
crii mici și ar mai fi un păhar!

Ar fi să-l dăm la ușă,
Da altu te 'mbutușă!

La sfârșitul păharului al nouelea, începe fluierul
și cimpoiul și se cântă „minunea de la Cana Ga-
lileei“ :

— Fără de 'nceput (Cana Galileei se repetează)
Fără de sfârșit,
Fost-a Dumnezeu cuvânt,
Tatăl, Fiul, Duhul sfânt,
Da nu 'n toate s'o aflat.
Fost-a și Isus chemat,
Isus și cu Maică-sa,
Să 'nveselească masa.
Ședând la masă și bând,
Béutura ne-ajungând,
Nimenea nu cuteză
Pe Isus a-l întrebă,
Numai mă-sa a cutezat,
Pe Isus l-a întrebat:
O fiul meu cel prea dulce,
Iată vinul nu s'ajunge!
Dară Isus a grăit
Și la slugi le-a poruncit,
Șase vase au umplut,
Vase ce erau găluite,
Spre curăție tocmite,
S-a zis să le umple rase,
Și s'aducă vin la masă,
Și să dea înteu la nun,
Să guste cât îi de bun,
Dar nunu când l-a gustat,
Cu glas mare a strigat:
Dar acest vin de acum
De unde-i așa de bun!
Nimenea nu șcia bine
De facere, de minune,
Care s'a făcut la masă,
La Simon Zilot în casă;
Că la a lui însurare
S'a făcut minune mare,
S'a prefăcut apa 'n vin.

Vornicul :

Ia dați o cupă de vin,
(Prinde sticla)
Să ve 'nchin de sănătate,
Ca s'aveți de bine parte,
Și nuntași să sfârșească
Și nuntași să trăiască,
Și nuntași toți să fie,
Să-mi trăiți cu bucurie,
La mulți ani cu fericire!

(Petru Popoviciu, bărbat în vârstă. Mincelu-mare.)

Acum soceru mic aduce trei colaci împodobiți
cu frunză verde de „fonfiu“ și unul îl dă gazdei
mirelui, altul cumetrului mare și al treilea cimpo-
nerilor.

Cuscii iase în curte și prind a juca și a chiu.
Apoi pornesc cu mireasa la casa mirelui fie cu ca-
rul fie călare. Pe drum cimpoiul sună, flăcăii chiuesc,
iar nevestele cântă cântecul miresei :

Pe sub pădurea cea deasă,
Făină ploae se mai varsă (lacrimile miresei!)
Până-i fata credințată,
Inima din ea se gată:
Când plec maico de la tine,
Inima din mină rămâne,
Și tu maico pune-o bine;
Ș-o 'nveleşce 'n cărpă albă

Ș-o bagă măicuță 'n ladă,
Când te-ajunge jelea mea,
Uită-te maică la ea,
Să-ți treacă durerea-i grea!

(Nevasta Maria Covan, Runcu-mic.)

Mireasa e petrecută de toți cuscrii mirelui; iar
dintre ai sei o însoțește numai un bărbat și o mu-
ere — cari se numesc „zalogi“. Ei duc în mână un
colac de grâu și o legătură de brânză. Asupra lor
vom reveni. Să aușim mai bine cum își ia muerile
remas bun de la părinții miresei în numele ei :

Remăi maică sănătoasă,
Că cu mine-ai fost făloasă,
Și de azi-măne 'n colea,
Te-i fali cu cine-i vrea.
Când fetele-s micucele,
Lă-e drag la părinți de ele,
Când ele se mai măresc,
Și părinții le urêsc,
Și străinii le 'ndrăgesc.

Apoi pentru a mai potoli lacrimile miresei :

Frunză verde de a-i de fag,
Dragu mi-i cu cini me bag,
Frunză verde de-a de spine,
Dragu mi-i de cine-mi vine,
Frunză verde de-a de nuc,
Dragu mi-i cu cini me duc.

Când se apropie de casa socrilor mari, muerile cântă :

Ieși afară soacră mare,
De îți veți pe noru-a-re,
Și te uită sus la lună,
Că noru-ta-i cu cunună,
Și te uită sus la stele,
Că noru-ta-i cu mărgelă.

(Nevasta Dominica Balint. Mincelu-mic.)

Soacra mare le ese la poartă cu un scaun co-
perit cu giolgiu alb, o ajută să se scoboare pe scaun
și o înverteșce de trei ori pe sub mână, apoi o să-
rută și o duce la coșurile cu bucate să-i arete mana
țariniu din acel an. De aci merg cu toții la „ulto-
ania“ mirelui. Nănașii mirelui prind tinerii însurăței
de mână și încungioră pomușorul de trei ori. Năna-
șul de trei ori stropesce pomul cu rachiu. Acum se
aduce la altoi un scaun cu o perină, pe care șade
mireasa și câteva mueri îi desfac ațele și primurile
din conciu, pe cari le ia „zalogul“ miresei și își im-
podobeșce bițul seu cu ele. Atunci se inveleşce mi-
reasa cu cărpa ei albă, la ce mireasa și „zalogul“
intră în casă, ceialalți cuscrii așteaptă afară să vină
cuscrii miresei cari se numesc „cerfari“.

Sosiți, cerfarii întrebă după mireasă și după
„zalogul“ lor, la ce vornicul mirelui scoate mireasa
afară ținând-o de mână, iar „zalogul“ se aduce le-
gat cu lanțul de piciorul drept. Fac haz!

În curte se toarnă de nouă apă la cuscrii pe
mâni și se varsă la altoi în felul cum am vădut la
„ultoania“ miresei.

În casă pe masă stă colacul „zalogului“ și le-
gătura de brânză. Zalogul loveșce cu bătul în grindă
și învertindu-se întreabă :

— Ce-i pe masă,
Jupâneasă mireasă?

Mireasa răspunde :

Colac de grâu frumos,
Pelița lui Christos!

Zalogul de nouă bate 'n grindă și se înverteșce :

— Ce-i pe masă,
Jupâneasă mireasă?
— Brânză de oi,
Fie Dzeu cu noi!

A treia oară :

— Cine-mi va rescumpără primurile,
Jupâneasă mireasă?
— Eū și Dumnezeu!

Mireasa își rescumpără primurile cu o libră.
„Zălogul“ împărțește colacul și brânza între cerfari.

Se așează acum la masă. Se bea cele nouă pahare ale mirelui. Se strigă cinstile cuscrilor mirelui. Urmează jocul miresei pe bani și în sfârșit pășește la mijloc gazda miresei și zice :

Ale mele cătane și ale socrilor mici, se scurtă Sângeorzul (ospetul), fiecare să-și bage cuțitu 'n teacă!

Cerfarii merg acasă și își petrec cu socrii mici; iar la casa socrului mare rămân cuscril mirelui, cari acum se dau la mâncate și beute. Veselia ține două trei zile în casele socrilor mari și mici.

Emil V. Degan.

Doine din cătănie.*

I

*Frunză verde de măr dulce,
Cătană-s din noue sute,
Tare multe am pățit,
Tare mult m'am necăjit,
Pân' trei ani am împlinit.
Că trei ani i vreme lungă,
Cine poate să-î ajungă,
Cu voia lui Dumnezeu
I-am împlinit mereu și eu.
Da 'nsedar i-am împlinit,
C'acas nu m'or slobođit,
Ci aici am rămâneat,
Căci cătane n'-or luat,
Nu știu când fecior va lua,
D'aicea când oi scăpă?
Că mai am niște zile,
Și octoberu că vine,
De el n'avem nici un bine,
Că ne prinde-n cătănie.
Verde-i frunzuța în prun,
Așteptăm pân' la Crăciun,
Alți feciori s'or măsură,
Și d'aicîa vom scăpă.
— Dac'aș merge-acum acasă,
M'aș căută și o mireasă,
Că toamna-i tare frumoasă,
D'a umblă după nevastă.
Nevastă mi-aș fi luat,
De pușcă m'aș fi uitat,
Nevasta m'ar mulcomi,
La protsac' n'aș mai gândi,
Aș stringe-o mereu în brațe,
N'aș gândi la-a mea viață,
Nevasta m'ar sărută,
N'aș gândi la nimica.*

(Audiță de la : Roman Vodă.)

* Anul acesta neputându-se ținea asentarea, soldații cari au împlinit serviciul de 3 ani, n'au fost dimiși acasă. Faptul acesta a găsit ecou și în poesia noastră populară, precum arată și doinele aceste a doi feciori din cetatea Orădiu-mari.

¹ Protsac—Brodtsack=straiță de pâne.

II

*Trandafir mândru-nflorit,
Dacă 'n manevră am pornit,
Or vorbit gurele multe,
Că acasă nu ne-om duce;
Dar asta n'am vrut să cred,
Că acas nu pot să merg,
C'am știut eu tare bine,
Că-s gata trei ani de zile,
Și n'au nimica cu mine.
Când manevra s'a gătat,
La Orade am plecat,
Aici dacă am ajuns,
În căsarmă ne-a adus.
Aici dacă am intrat,
Haptac' iute ne-a strigat,
Zum gebel' că ne-a suflat.
Oberstu' cam necăjit,
Rut' iute-a comandălit,
Șarge la el a poștit,
Și asă li-au vorovit:
„Spune-ți voi la infanteriști
„Că trei ani s'or împlinit,
„Dar befelu a venit,
„Befel' de la corps comandă,
„Acasă să nu-î sloboadă,
„Că între civili este a seamă,
„Cari nu vreaū să fi cătană.
„Vreaū ca 'n patruzeci și opt
„Să trăiască mai slobod.
— „Voi aici veți rămânea
„Pân' cătane s'or lua“.
— Frunză verde lemn uscat,
Sedem ca robu legat,
D'aici nu ne-or slobođi,
Pân' de noi nu s'or urî.
Că majorii nu gândesc,
Că feciorii 'mbetrănesc,
Nimărui nu trebuiesc.
Fetele că s'or urî,
După ei că n'or veni,
Ș-or strigă cu gura mare,
Că mustața li-î prea mare.*

(Audiță de la : Romul Boiț, 5 comp. 37 Regiment.)

Oradea-mare 1903.

Nicolau Firu
invătător.

Cugetări.

Nefericirea este o tigae în care se topește fudulia și se coace înțelepciunea. * *

Interesul, care orbește pe unii, servă de lumină pentru alții. * *

— Ai vedut vr'o dată fericirea?

— Da, fericirea altora.

Arsène Houssaye.

¹ Haptacht = atent.

² Zum gebet = la rugăciune.

³ Oberst = colonel.

⁴ Rut = pausă.

⁵ Befehl = poruncă.

Societatea pentru fond de teatru român.

Concurs pentru cea mai bună piesă

Comitetul Societății pentru fond de teatru român decerne un premiu de 500 coroane pentru cea mai bună piesă dramatică română, originală, din cele ce se vor prezenta până la 1/14 iunie 1904, în următoarele condițiuni:

1. *Piesa va trebui să tracteze un obiect din viața poporului român ori a clasei noastre culte, cu un cuvânt, motivul piesei trebuie să fie românesc.*

2. *În privința estensiunii piesei, precum și a genului ei (comedie, dramă, tragedie, farsă etc.) nu se pune autorului nici o restricțiune.*

3. *Piesa premiată se va da în tipar de către Societatea pentru fond de teatru român, iar autorul va primi 50 de exemplare din piesa tipărită.*

4. *Manuscrisurile sunt de a se trimite, în termenul sus amintit, la adresa secretarului Societății dl dr. Iosif Blaga, profesor gimnazial, în Brașov (Brassó.)*

5. *Manuscrisul să fie scris clar și legibil, tot numai câte pe o față de hârtie.*

6. *Concurenții vor alătura la manuscris un plic sigilat, având pe avers titlul piesei, iar în lăuntru un bilet cu numele complet și adresa exactă a concurentului.*

Brașov 15/28 septembrie 1903.

Comitetul Societății pentru fond de teatru român.

Virgil Onițiu

v.-președinte.

Dr. Iosif Blaga

secretar.

*

Membri înscriși la adunarea generală din S. Sebeș.

a, *Membri fondatori cu 200 coroane*: 1. Institutul de credit și economii „Sebeșana”, Sebeș. 2. Virginia Dragan n. Athanasievici, Sebeș. 3. Dr. Ioan Elecheș medic, Sebeș.

b, *Membri pe viață cu 100 cor.*: 1. Dr. Liviu Bran de Leményi adv. Sibiiu. 2. Iancu Candrea, comerciant, Sebeș. 3. Comuna politică Lancrem. 4. Ghenadie Bogoevici, secretar fond. Gozsdu, Budapesta.

c, *Membri ordinari cu 10 cor.*: 1. Dr. Octavian Rusu, avocat, Sibiiu. 2. Eugen Vaneu, funcționar,

Sibiiu. 3. Dr. Gheorghe Proca, secretar consistorial Sibiiu. 4. Dr. Tiberiu Bredicean, Sibiiu. 5. Dr. Alexandru Străvoiș, adv. Sebeș. 6. Avram David, preot gr. or. Sebeș. 7. Zevedeu Mureșan preot gr. or. Sebeș. 8. Dr. Victor Mihu medic, Poiana. 9. Adam Mitru, notar, Poiana. 10. Ilie Dobrota, preot gr. or. Poiana. 11. „Mielul”, cassă de păstrare, Poiana. 12. Comuna politică, Rêhău. 13. Avram Păcurar, protopop, Mercurea. 14. Comuna politică, Apoldul-infer. 15. Biserica gr. or. Apoldul-inferior. 16. Insoțirea de credit, Apoldul-inferior. 17. Ioan Oreștean, preot gr. or. Apoldul-inferior. 18. Eustate Cibul, preot gr. or. Dața. 19. Simion Ispas, proprietar, Dața. 20. Ioan Maxim Vuleu, proprietar, Pianul-superior 20 cor. 21. George Șeulean, notar Pianul-sup. 22. Comuna politică, Pianul-sup. 23. Ioan Kalalai, notar, Săsciori. 24. Ioan Moldovan, preot, Ohaba. 25. Comuna politică Loman. 26. Biserica gr. or. română, Loman. 27. Dr. George David, adv. Abrud. 28. Petru Popovici, protopop, Abrud. 29. Ștefan Cacovean, judecăt. Alba-Iulia. 30. Aurel Barbu, notar, Lancrem. 31. Procopiu Herlea, notar, Cugir. 32. Dr. Lazar Popovici, medic, Viena. 33. Dr. George Dobrin, adv. Lugos. 34. Dr. Iuliu Maniu, adv. Blaj. 35. Dr. Aurel Lazar, adv. Oradea-mare. 36. Valeriu Milea, notar, Tilișca. 37. Dimitrie Munthiu, notar, Reciu. 38. Emanuil Beșa, preot, Zlagna. 39. Dr. Ioan Radu, profesor, Brad. 40. Dr. Ilie Iancu, medic, Săsciori. 41. Ermina dr. Păcurar, Sibiiu. 42. Dr. Adalbert Cosmuța, medic milit. Sibiiu.

d, *Membri ajutători*: 1. Samuil Roșu, învățător, Sebeș 5 coroane. 2. Const. Crețoescu, cassar de bancă, Sebeș 5 cor. 3. Iuliu Uvegeș, contabil, Sebeș 1 cor. 4. Petru Paul, forăstier, Sebeș 1 cor. 5. Petru Opincar, proprietar, Sebeș 2 cor. 6. Eugenia Parascchiv, Sebeș 4 cor. 7. Petru Gavrilă, pantofar, Sebeș 1 cor. 8. Alexe Herlea, notar, Vinerea 4 cor. 9. Ioachim Carpinisan, preot, Călnic 4 cor. 10. Vaș. Reho-vean, învățător, Călnic 4 cor. 11. Ioan Călnicean, preot, Boos 2 cor. 12. I. Oprean, preot pens. Cunța 4 cor. 13. Isidor Blaga, preot, Lancrem 5 cor. 14. Petru Petrângenar, învățător, Dața 140 cor. 15. Zah. Mihăltan, teolog abs. Dața 5 cor. 16. Ioan Tănase, notar, Dața 5 cor. 17. Ilie Floasiu, comerciant, Mercurea 5 cor. 18. George Muntean, măcelar, Mercurea 5 cor. 19. Nicolae Albu, proprietar, Mercurea 5 cor. 20. Ioan Dațan, preot, Sângătin 2 cor. 21. Ioan Blaga, cancelist pref., Mercurea 2 cor. 22. Ilie N. Petruțiu, contabil, Mercurea 2 cor. 23. Nicolae Simulescu, învățător, Mercurea 2 cor. 24. Ioan Heljiu, măcelar, Mercurea 2 cor. 25. George Steneș sen. măcelar, Mercurea 2 cor. 26. George Steneș jun. măcelar, Mercurea 2 cor. 27. Simion Solomon, cojocar, Mercurea 2 cor. 28. Ioan Șerb, preot, Poiana 5 cor. 29. Ioan Prodan, cassar, Poiana 2 cor. 30. Ilie Georgescu, director școl. Poiana 2 cor. 31. Ioan Ghișa, practicant, Poiana 1 cor. 32. George Bărbat, vicanotar, Poiana 4 cor. 33. Victor Macelar, candidat notar, Poiana 1 cor. 34. Ioan Șerb, comerciant, Poiana 2 cor. 35. Ioan Vlad jun., comerciant, Poiana 2 cor. 36. Ioan Muntean, econom, Poiana 2 cor. 37. Nicolae Prodan, econom, Poiana 2 cor. 38. Ioan Bôzdog, primar, Poiana 2 cor. 39. Gerasim Cărpinișan, notar, Rêhău 4 cor. 40. Ioan Vuleu, collector, Rêhău 1 cor. 41. Ioan Floca, preot, Rêhău 1 cor. 42. George Vuleu, proprietar, Rêhău 1 cor. 43. Nicolae Cărpinișan, preot, Rêhău 2 cor. 44. Ioan

Avram, primar, Rêhău 2 cor. 45. Zacharie Tatar, adjunct not., Rêhău 1 cor. 46. Vasile Cărpinișan, învățător, Rêhău 1 cor. 47. Maria Cărpinișan, Rêhău 1 cor. 48. Filimon Fulea, econom, Rêhău 1 cor. 49. Ioan Fulea, econom, Rêhău 1 cor. 50. Luca Stroia comerciant, Rêhău 1 cor. 51. George Goția sen. proprietar, Rêhău 2 cor. 52. Nic. Benescu, comerciant, Rêhău 1 cor. 53. Avr. Fofeldea, proprietar, Rêhău 1 cor. 54. Simion Carpinișan, Rêhău 1 cor.

LITERATURĂ.

Visuri de noroc. Dl Zaharia Bârsan, bine cunoscut publicului nostru prin poeziile ce publică în diverse reviste și ziare, a scos la lumină în București un mănunchiu din lucrările sale. Titlul volumului este acela pus în capul acestor rânduri. Autorul e cântărețul inimei și cântă sbuciumul trist și vesel al acesteia, fără de a deveni pesimist, căci raza de mângăere transpiră prin norii durerii sale. O limbă ușoară și clară contribuie la succesul ce obține. Drept specimen, reproducem una în numărul acesta și poate vom mai reproduce. Prețul 2 lei.

Premiul Asociațiunii Craiovene pentru desvoltarea învățământului public, de 1500 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1907 a Academiei Române celei mai bune cărți didactice în limba română dintre cele tipărite de la 1 noiembrie 1902 până la 31 octombrie 1906. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 6 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 octombrie 1906.

Expoziția pentru înaintarea științelor. Dl profesor Gr. Crețu va face congresului Asociațiunii Române din București pentru înaintarea științelor o comunicare sub titlul: „Ochire asupra literaturii științifice române până la 1880“. De asemenea va expune o sumă de imprimare rare eșite din mai toate tipografiile românești din veacurile trecute, începând cu una de la Timișoara și sfârșind cu câteva de la Chișineu, cărți de știință și de școală sau cari arată cultura noastră în genere înainte de 1860, cum și vr'o 15 relative la Macedonia și Istria. Comitetul Asociațiunii roagă pe posesorii unor asemenea opere (și lucruri) să trimită liste spre a se face alegerea pentru expoziție, care se deschide la 21 a curentei (2, Splaiul general Magheru.)

Carte franceză despre România. Dl N. A. Bogdan a scris în limba franceză un fel de Bădeker despre România, din care a apărut zilele trecute a doua ediție la Saint-Etienne, editată de revista „Forôzienne illustrée“. Titlul broșurei este „La Roumanie“. Cu 75 de ilustrații.

Piesă teatrală populară. A apărut în Brașov: „Șgărețul pocăit“ în două acte, pentru serbătoarea Nașterii Domnului, de George Oprea. De vânzare la autorul în Tohanul-vechiu. Prețul cu porto 20 filerî.

TEATRU.

Repertoriul Teatrului Național din București. Direcțiunea Teatrului Național din București a publicat repertoriul stagiunii viitoare. Dacă se vor și jucă piesele anunțate, publicul are să se aștepte la seri interesante. Iată repertoriul! *Piese originale:*

„Zestre“, dramă de Antonescu; „De la oaste“, dramă de I. Bacalbașa; „Crimă sau virtute“, dramă de generalul Bengescu-Dabija; „Ultimul sacrificiu“, dramă de G. Brăescu; „Selavii noștri“, dramă de dna Nelly Cornea; „Eglé“, poemă dramatică în versuri de L. Daus; „Îvingător și invins“, (Traian și Decebal) de I. Dunca-Titus; „Aur!“ dramă de dna Const. Hodoș; „Îngerii lui Răphail“, idilă în 3 acte în versuri de I. Livescu; „Uoigă-l crucea“, dramă de Leonescu și Duțescu; „Șearpele casei“, dramă de V. Leonescu; „Între frați“, dramă de C. Moruzi; „Vae Victis“, dramă de dna Sofia Nădejde; „Frații“, dramă în versuri de St. Petică; „Spre iubire“, comedie de Polizu-Mieșunesei; „Doue logodne“, comedie de St. M. Stempo; „Zina Carpaților“, feerie de Th. Speranță; „Moralistii“, comedie în 3 acte de Iosif Vulcan. — *Piese localizate:* „Mergoșul“, după Edmond About; „Comisarul“, după Edm. About și Lèvy; „Regulus Codoveanu“, după Bisson; „Cârceii“, după Hennequin. — *Piese traduse:* a, în versuri: „O pată pe blason“, din englezește; „Contele Essex“, de Laube (din nemțește); „Francesca di Rimini“, de d'Annunzio (din italienește); „Edip la Colona“, de Sophocle; „Andromaca“, de Racine; „Împrieinații“, de Racine. b, În prosă: „Arlesiana“, de Alf. Daudet; „Căsătoria himică“, de Kneisel; „Noră-mea“, de Carré și Bilhaut; „Nerone“, din italienește de P. Cossa; „Tragediile sufletului“, din italienește de R. Bracco; „Femeia“, din italienește de R. Bracco; „Aleluia“, de Marco Praga; „Paola“, din englezește de Pincro; „Trec anii“, din englezește de Pincro; „Iubire fără stimă“, din italienește de Ferrari; „Coporalul Simon“, de D'Ennery; „În cleșce“, de P. Hervieu; „Enigma“, de P. Hervieu; „Deputat“, comedie în 3 acte de Hennequin; „Richard III“, tragedie în 5 acte de W. Shakespeare; „Bunica“, de D'Ennery; „Banii“, (Les affaires sont les affaires) de O. Mirbeau; „Necredincioasa“, dramă în 3 acte din italienește, de Bracco; „Oh! Bărbații“, comedie în 3 acte de Capus; „Copilul supranatural“, de Dancourt și Vancaire; „Sacrificiul“, (Don Petro Caruso), de R. Bracco; „Drepturile sufletului“, de G. Giacosa; „Nora“, dramă în 3 acte de H. Ibsen; „Marele vinovat“, (El gran Galeoto) de Echegary; „Dușmanul poporului“, de Ibsen; „Puî de dragoste“, comedie în 3 acte de Schnitzler; „Sapho“, dramă în 5 acte de Alph.-Daudet; „Judita și Olofern“, din nemțește de Hebbel; „Mercadet“, comedie în 3 acte de H. de Balzac; „Să nu zici vorbă mare“, comedie în 3 acte de Musset. — S'au mai prezentat direcțiunei Teatrului Național: „Irina“ sau „Uitarea de sine“, dramă originală în 4 acte de dl Ursachi; „Uf!“, comedie în 3 acte, prelucrată de dl I. Malla, membru în comitetul teatral; „Oedip și Sphinxul“, traducere în versuri într'un act, după Peladan; „Mândrulica“, tradusă de dl Fagure după L'entant du Miracle și o feerie tradusă de dl Daus după „Les 4 sabres“ de Aymond. — Direcțiunea Teatrului Național a luat dispozițiunea să acorde un debut dlui V. Maximilian, talentatul artist, cu rolul lui Sosie din piesa „Amphytrion“ de Molière.

Reprezentăție teatrală în Caransebeș. Dl Z. Bârsan, absolvent al conservatorului de declamațiune din București, înainte de a merge la Berlin spre a-și completa studiile ca bursier al Societății pentru fond de teatru român, se va prezenta publicului în câteva centre culturale românești. Astfel la Caran-

sebeș s'a anunțat pe 17/30 septembrie o reprezentațiune teatrală dată de diletanții noștri de acolo, cu debutul dsale. Programa: 1, Declamațiune, de dl Z. Bârsan; 2, „Greva ocnarilor“ monolog de Fr. Coppeé, predat de dl Z. Bârsan; 3, „Între patru ochi“ comedie într'un act de Fulda, localisată de dna Elena Mureșianu, represintată prin dl Z. Bârsan, cu dșoarele Ana Petrescu, Elena Terziu și dnii Traian Ionaș și G. Bona. Reprezentația s'a anunțat în folosul Societății pentru fond de teatru român. După teatru dans.

Memoriile dnei Aristița Romanescu. Aflăm din „Voința Națională“ că distinsa artistă a Teatrului Național din București dna Aristița Romanescu, care anul trecut s'a retras de pe scenă și de câteva luni e pensionară a societății dramatice, simțind nevoia să lămurească publicului adevărata cauză a retragerii sale prea de timpuriu din teatru, a început redactarea memoriilor sale. Aceste memorii — serie numitul ziar — vor avea pentru noi un interes multiplu. Dna Romanescu a vădūt, în timp de 30 de ani de carieră dramatică, atât vremurile cele mai fericite, cât și pe cele mai nenocite prin care a trecut teatrul nostru; le-a trăit în carne și oase, a vădūt epoca de plină strălucire dramatică, preum și pe aceea a decadentei, le va compară și astfel va găsi adevărata deslagare a enigmei din cauza căreia teatrul merge din reu în mai reu.

Serată teatrală în Borgo-Prund. Elevii școalei fundationale din Borgo-Prund dau astăzi vineri la 2 octombrie, cu ocasiunea adunării generale a Reuniunii învățătorilor gr. cat. Mariana, o serată declamațională-teatrală. Programa: „Frații Jderi“ declamațiune; „Florin și Florica“ comedie într'un act; „Pușca tîrgovețului“ declamațiune.

MUSICĂ.

Dșoara Valeria Papp angajată la un teatru german. Aflăm că tinera noastră artistă, dșoara Valeria Papp, aplaudată cu atâta entusiasm la mai multe concerte românești, a fost angajată pentru stagiunea viitoare la opera din Tropa. Regretând că n'a putut fi angajată la un teatru românesc, urăm talentatei cantatrice succes deplin.

Concert în Mercurea. Inteligența română din Mercurea invită la concertul ce-l va aranjă cu concursul corului Reuniunii române de cântări din Seliște sâmbătă, în 20 septembrie v. (3 octombrie st. n.) în sala otelului „la 3 Arabi“, în favorul școalei gr. or. Începutul la 7 $\frac{1}{2}$ ore seara. Programul: 1. G. Dima: a, „De când mândrul m'a lăsat“, cor mixt; b, „Hora ploaie“, cor mixt; 2. Mendelssohn: „Treii cântări populare“ pentru cor mixt: a, Cu mine fugi! b, O brum' a dat peste noapte; c, Pe-al lor moment. 3. Musicescu: a, „Nevasta care iubește“, cor mixt; b, „Stăncuța“, cor mixt. 4. G. Dima: a, „Trăesc în suferință“ cor mixt; b, „Mândruliță de demult“, cor mixt. 5. G. Dima: a, „Sărmană frunză“, cor mixt; b, „Nu-î dreptate“, cor mixt. 6. I. Vidu: „Răsunetul Ardealului“, cor mixt cu solo de mezzo sopran. După concert dans.

Auți valea? Cor bărbătesc de I. Vidu a apărut în Caransebeș și se află de vânzare la Tipografia și Librăria diecesană de acolo. Prețul 60 fileri.

SCULPTURĂ.

Statua lui Vasile Alecsandri în Iași. Până să se poată ridica la București statua lui Vasile Alecsandri, propusă de dl Iacob Negruzzi, la Iași se va ridica poetului o altă statuă de mult proiectată. Esecutarea operei a fost incredințată sculptorului Hegel din București. Statua și pedestalul vor avea o înălțime de 4 metri. Statua va fi de bronz, pedestalul de peatră din Dobrogea, cu baso-reliefuri de bronz. Va fi gata în anul viitor. Va costă 30.000 lei.

BISERICĂ și ȘCOALĂ.

Noul episcop gr. cat. de Lugoj, Pr. Ssa dr. Vasiliu Hossu, a sosit acolo vineri în 25 septembrie după miazăzi la 6 și 10 minute cu suită mare. La gară a fost întâmpinat de lume multă, în frunte cu prepositul capitular și vicarul Petru Pop, cu comitele suprem C. Pogány, vice-comitele C. Fialka și cu locșitorul de primar Sim. Popet. De la gară, ne spune „Drapelul“, a plecat direct la catedrală, unde a fost așteptat de întreg capitlul și unde s'au făcut rugăciunile de la litie. Pr. Ssa a sărutat evanghelia și crucea și a plecat apoi la reședința episcopescă. Instalarea s'a făcut în duminica trecută. Cu aceasta ocașiune noul episcop a ținut o cuvântare despre puterea crucii, fiind tocmai ziua sf. cruci. N'au fost nici recepții, nici banchet.

De la universitatea din Cluj. Rectorul universității din Cluj a adresat un apel către studenții nemaghiari ai acelei universități, prin care le aduce la cunoștință, că la așa numita „mensa academica“ de acolo limba de conversație este cea maghiară și că prin conculsul senatului universitar conversația în altă limbă s'a oprit. Cei ce nu s'ar supune, vor fi trași la cercetare disciplinară, lipsiți de beneficiile mesei academice și scoși din localurile ei.

Distincțiunea profesorului Borgovan. Ministerul instrucțiunii publice din România a acordat mai multe premii autorilor concurenți pentru cele mai bune cărți de cetire școlare. Între cei premiați la toate cărțile de lectură de curs primar, vedem cu bucurie și pe fostul nostru compatriot dl Borgovan, care trecând în România ne face onoare și acolo.

Alianța învățătorilor gr. cat. români. Dl Vasile Oltean, vice-președintele Reuniunii învățătorilor români sělăgeni, adresează în numele acestei reuniuni un circular către toate reuniunile învățătoresci surori, invitându-le să formeze „Alianța învățătorilor gr. cat. români“. Circularul începe astfel: „Nenumărate sînt necasurile învățămîntului nostru poporal confesional, nenumărate ale bieților învățători confesionali români. N'avem direcțiune, n'avem conducere, n'avem inspecțiune; starea materială și socială a învățătorilor noștri confesionali stă pe gradul cel mai de jos în toată țară, poporul nostru cea mai mare parte nu cunoaște necesitatea, nu folosul școalei și de sine nu jertfește bucuria pentru deșteptarea sa proprie; nu e cine să ne presinte vederile, dorințele și să ne represinte interesele înaintea guvernului țării și autorităților noastre bisericești“. Spre a lecuî reul, propune alianța. Ca loc de întâlnire recomandă Oradea-mare și ca termin 18 octombrie n. Loc acomodat, zice apelul, ar putea fi și Clujul.

Fiecare reuniune ar trimite cel puțin câte doi delegați.

Promoțiuni. Dl *Coriolan Steer* din Bihor a fost promovat în sâmbăta trecută la universitatea din Budapesta doctor în drepturi. — Dl *Lucian George viel* a fost promovat tot în sâmbăta trecută la universitatea din Cluj doctor în drepturi.

O școală comercială de fete în București. Dl ministru Haret în revna-î de a îndrumă tineretul de ambele sexe spre cariere practice, a luat hotărîrea de a înființa anul aceasta o secție comercială pe lângă școala secundară de fete, a cărei directoră e dna P. Aslan. Pentru aceia cari sînt în curent cu mersul instrucțiunii la noi, serie „Voința Națională”, cu numărul covârșitor de absolvente de liceu cari dau năvală spre studiul superior și pentru titluri universitare, ce nu le vor pricinui decât desiluzii în viață, căci profesoratul, singurul deuseu deschis femeilor nu va mai fi o carieră mulți ani, căci toate locurile în învățământul feminin sînt ocupate, inovația dlui ministru al instrucțiunii va fi binevenită din toate punctele de vedere. Cursurile vor dură un an și sînt primite în această secție elevele cari vor fi absolvit patru clase secundare sau profesionale. Elevele vor putea unii teoria cu practica, căci pe lângă obiectele de studiu teoretice ca contabilitatea, legislația comercială, merceologia, etc., ele vor face lucrări cu totul practice în al doilea trimestru de studii, într'o sală întocmită anume în acest scop.

Hymen. Dl *Iosif Popa*, absolvent de teologie din diecesa Lugojului și dsoara *Lucreția Bolboacă*, fiica protopopului Nicolae Bolboacă din Vermeș, comitatul Caraș-Severin, se vor cunună la 11 octombrie n.

De la Asociațiune. În ședința din sâmbăta trecută a Asociațiunii, precum aflăm din „Telegraful Român” s'a presintat ofertul arhitectului G. Maetz pentru zidirea museului național în partea dinspre parcul Zoldiș a grădinei disponibile. Dl Maetz se angajează a clădi și museul cu o reducere tot de 15% de la suma devisului. Întocmirea pentru încălzirea centrală, pentru boltirea salei mari după sistemul Rabitz și sculptarea figurilor în piatră se vor da separat direct în întreprindere. Astfel ambele edificii ale Asociațiunii se vor clădi de odată, dacă magistratul va dispune urgenta rumpere a zidului de lângă parc. Biuroul s'a autorizat a interveni în acest sens.

Unii ies și alții intră. Dl *Andrei Balteș*, împlinindu-și pedeapsa de 2 ani și 2 zile pentru niște articole din reposata „Tribuna”, la 27 septembrie a fost eliberat din închisoarea ordinară din Cluj. — Dl *Victor Lazăr*, fost redactor al „Foi Poporului”, după ce a stat 5 luni în închisoarea din Seghedin, pentru broșura „Darul de Paști”, a fost eliberat în 1 octombrie. — Dl *T. V. Păcățian*, condamnat la închisoare de 6 luni, pentru „Cartea de aur”, s'a început osenda la 10 septembrie în Seghedin.

Medic nou în Beins. Dl dr. *Cornel Nyeș*, medic cercual în Tărian, fiul canonicului Moise Nyeș, a fost

numit de cătră comitele suprem al comitatului Bihor medic-dirigent al noului spital comitatens care s'a înființat la Beins și care se va deschide în curînd.

A treia conferență a băncilor române s'a convocat la Sibiiu pe ziua de 20 octombrie. Delegațiunea băncilor se va întruni încă înainte de conferență, spre a desbata materialul studiat și pregătit de biuroul seș și spre a formulă propunerile sale pentru planul conferenței. Chestiunile cari formează obiectul studiilor biuroului delegațiunei sînt patru și anume: *a*, Chestiunea mobilisării capitalurilor străine administrate de băncile noastre, pe calea cesiunii împrumuturilor ipotecare la un institut care emite scrisuri funciare. *b*, Instituțiunea revisorilor experți, prevădută în hotărîrea conferenței din 1901. *c*, Chestiunea pensiunilor pentru funcționarii de bancă. *d*, Conferența să-și marcheze punctul de vedere față cu acțiunile inscenate în anul acesta pe base largi pentru o asociere regnicolară a băncilor provinciale din țara întreagă. Realizarea acestui scop se intenționează acum din o parte prin crearea unei mari bănci centrale, ale cărei acționari să fie esclusiv numai băncile din provincie, și care să le servească acestora atît ca institut central de reescompt, de credit ipotecar etc., cît și ca sftnic și sprijinitor în toate afacerile lor tehnice și administrative. Din a doua parte realizarea scopului se încearcă prin înființarea unei reuniuni libere, care, străină de ori-ce întreprindere de speculațiune, va căută să servească interesele băncilor și să conlucreze la consolidarea lor cu mijloace pur intelectuale.

Femele în serviciul statului. Ministrul de justiție a dat o circulară, prin care ordonă, ca de acum înainte să nu se mai primească pe la dirigătorii fete și femei în posturile de diurniști. Causa acestei măsuri este, că în timpul din urmă prea s'a înmulțit femeile prin serviciile publice ale statului, ca scriitoare cu mașina și diurniste. Cele cari au fost numite până acuma, vor fi menținute în serviciu.

† **Viorica Mihali n. Vajda**, soția dlui dr. Teodor Mihali, avocat în Deș, o damă română de model, a încetat din viață la Deș în 24 septembrie n., în etate de 36 ani. Ceremonia de înmormântare s'a sevrșit la 26 septembrie în Deș, apoi osămintele repodatei au fost transportate la moșia familiară Chizeni, unde s'au depus spre vecinica odihnă în cripta familiei. Fie-î țerina ușoară!

Au murit: *Petru Șerban*, proprietar mare în Sântohalma, comitatul Hunedoara, la 26 septembrie, în etate de 39 ani; — *Nicolae Tamaș*, fost paroc și protopop onorar în Grind, la 19 septembrie, în etate de 81 ani.

Călin্দarul săptămânei.

Dumin. după Înălț. S. Cruci. ev. Marcu c. 8, gl. 8, v. 6.

Ziua sēpt.	Călin্দarul vechiu	Călin্দ. nou
Duminică 21	Ap. Codrat	4 Francise
Luni 22	M. Foca	5 Pacid
Marti 23	† Zem. S. Ioan Bot.	6 Bruno
Mercuri 24	M. Tela	7 Iustica
Joi 25	C. Eufrosina	8 Brigita
Vineri 26	† Adorm. S. Ap. Ioan	9 Dionisie
Sămbătă 27	M. Calistrat	10 Francise

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA ALDAS NR. 14/296b.)